

بررسی رابطه بین سبک‌های تدریس معلمان بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان (مطالعه موردی: کلاس‌های پنجم و ششم ابتدایی شهرستان املش)

معصومه بکرای^{۱*}، حسین کریمی نژاد^۲، وحید حسینی پور^۳، هاجر ابراهیمی^۴

^۱ کارشناس ارشد رشته مدیریت منابع انسانی، گرایش مدیریت منابع انسانی اسلامی و آموزگار ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان املش (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار گروه مدیریت و عضو هیئت علمی و رئیس موسسه آموزش عالی قدیر لنگرود

^۳ کارشناس ارشد رشته مدیریت کسب و کار و عضو هیئت علمی گروه مدیریت موسسه آموزش عالی قدیر لنگرود

^۴ کارشناس ارشد رشته مدیریت منابع انسانی، گرایش مدیریت منابع انسانی اسلامی و آموزگار ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان املش

چکیده

سبک تدریس بازتاب جامع از شیوه معلمان است. هدف تحقیق، بررسی تأثیر سبک‌های تدریس معلمان بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پنجم و ششم ابتدایی شهرستان املش است و کاربردی و به روش توصیفی - همبستگی است و جمع‌آوری داده‌ها با پیمایش و میدانی می‌باشد. جامعه آماری با جدول مورگان، شامل ۲۷۷ نفر دانش‌آموز و ۷۴ نفر معلم انتخاب شدند. سنجش متغیرهای تحقیق از پرسشنامه‌ی سبک تدریس گراشا و ریچمن (۲۰۰۲) و عملکرد تحصیلی از معدل آزمون‌ها در نیم‌سال اول تحصیلی ۱۴۰۱ انجام شد. برای بررسی فرضیه‌ها، آزمون‌های رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد ضریب بتای مؤلفه تخصصی، اقتدار رسمی، مدل شخصی و تعاملی مثبت و معنی‌دار و در مؤلفه تسهیل‌گری منفی و معنی‌دار است. سبک تدریس تسهیل‌گری با عملکرد دانش‌آموزان، رابطه منفی و معنی‌داری و سایر مؤلفه‌های سبک‌های تدریس با عملکرد دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معنی‌دار دارند. سبک‌های تدریس معلمان بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پنجم و ششم شهرستان املش تأثیر دارد. معلمان باید با توجه به تجارب خود و تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، سبکی را برگزیده که بتوانند نسبت به سبک‌های دیگر تدریس دارای کارایی بیشتری باشند.

واژه‌های کلیدی: آموزش و پرورش، دانش‌آموزان، سبک‌های تدریس، عملکرد تحصیلی

۱. مقدمه

از جمله وظایف و اهداف مهم آموزش و پرورش، ایجاد نمودن زمینه‌ی مناسب به منظور رشد همه جانبه افراد و تربیت انسان-های کارآمد، سالم و مسئول برای ایفای نقش در زندگی فردی و اجتماعی است. از آنجایی که دانش‌آموزان در دستیابی به اهداف نظام آموزشی، رکن اساسی نظام آموزشی بوده و نقش ویژه‌ای دارند، توجه داشتن به این قشر از جامعه از جنبه‌ی آموزشی و تربیتی، منجر به باروری و شکوفایی هر چه بیشتر نظام تربیتی و آموزشی جامعه را موجب می‌شود. زیرا در حال حاضر، از کل دانش‌آموزانی که به سیستم آموزش و پرورش وارد می‌شوند، میزان کمی از آنها قادرند استعدادهای خود را شکوفا کرده و در عرصه‌ی آموزش و پرورش موفق شوند و در واقع، عملکرد تحصیلی خوبی از خود نشان دهند (اسلامی، ۱۳۹۸: ۳). عملکرد تحصیلی از جمله ویژگی‌ها و مؤلفه‌های تعیین کننده‌ی آینده تحصیلی، حرفه‌ای و خود پنداره تحصیلی فراگیر است که از مؤلفه‌های فردی و محیطی متأثر است، به گونه‌ای که توسعه عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان یکی از اهداف اصلی مراکز آموزشی می‌باشد. عملکرد تحصیلی فراگیران از عوامل مختلفی تاثیر می‌پذیرد که یکی از این عوامل، سبک‌های تدریس معلمان است (شیراوند و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۴۰). معلمان و مدرسان، برای برانگیختن دانش‌آموزان به ابزارهای خاصی نیاز دارند؛ این ابزارهای خاص، یعنی شیوه‌هایی که به کاهش، افزایش و یا اصلاح رفتارهای دانش‌آموزان در طول تدریس روزانه منجر می‌گردد (اسدیان و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۲۰).

در نظام‌های آموزشی به منظور تحقق اهداف تربیتی و آموزشی از پیش تعیین شده از عوامل متعددی استفاده می‌گردد. با توجه به اینکه آموزش و یادگیری در فرایند یاددهی یادگیری بوسیله‌ی تعامل میان معلم-دانش‌آموز در کلاس درس اتفاق می‌افتد؛ بنابراین یکی از اصلی‌ترین و اساسی‌ترین عوامل تحقق اهداف تربیتی و آموزشی در کلاس، معلمان و شیوه‌ی تدریس آن‌ها در مدارس و کلاس‌های آموزشی و درسی است (شیراوند و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۳۸). زیرا، تعلیم و تربیت امری سخت و دشوار است و معلمان، در این میان دارای برترین نقش هستند، به گونه‌ای که نقطه‌ی آغاز هر تحول آموزشی و پرورشی به حساب می‌آیند. از دیرباز، تدریس به عنوان یک عمل و وظیفه پیچیده و پرمسئولیت مورد توجه برنامه ریزان آموزشی قرار داشته است. به طور کلی، یک تعریف استاندارد از سبک تدریس عبارت است از: رفتارهای عاطفی، معین شناختی و روانی اجتماعی که به عنوان ویژگی و شاخصه‌ای نسبتاً پایدار در زمینه‌ی نحوه تعامل، ادراک و واکنش نسبت به محیط یادگیری به کار می‌روند (رجبی میاندره و همکاران، ۱۳۹۶: ۵۲).

در مباحث و رویکردهای جدید آموزش، عقیده و دیدگاه بر این امر استوار است که به منظور انجام تدریس، نمی‌توان به یک شیوه و روش به خصوص تکیه نمود؛ به عبارت دیگر، معلمان قادرند از طریق به کارگیری روش‌های متنوع تدریس، توجه و علاقه دانش‌آموزان را به درس جلب کرده و اهداف تدریس خود را به یادگیری بیشتر و فعال نزدیکتر کنند. علاوه بر آن، در انتخاب روش و شیوه تدریس بایستی به کارایی، تناسب و اثربخشی آن با مبحث مورد تدریس و موضوع مربوط نیز توجه داشت (مسلمان و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۰۷). بهره‌گیری از سبک‌های تدریس گوناگون و مختلف بر اساس این اصل است که حداقل قسمتی از مطالب بایستی به شیوه و روشی متناسب با سبک یادگیری هریک از دانش‌آموزان موجود در دوره آموزشی و کلاس درس ارائه گردد. با همه‌ی این مسائل، وجود عدم هماهنگی بین سبک تدریس معلمان و روش یادگیری دانش‌آموزان به عنوان یکی از موانع یادگیری در کلاس درس مورد توجه می‌باشد (رجبی میاندره و همکاران، ۱۳۹۶: ۵۲). زیرا، تدریس بخشی از فرایند آموزشی است و آموزش یک سلسله فعالیت‌های هدفدار، منظم و از پیش تعیین‌شده است و هدف آن ایجاد نمودن شرایط مطلوب یادگیری و تدریس از سوی معلم و مدرس است (حامدی نسب و آیتی، ۱۳۹۸: ۱۱). البته باید توجه داشت که به آن قسمت از فعالیت‌های آموزشی که توسط رسانه‌ها و بدون تعامل و حضور معلم با دانش‌آموزان انجام می‌شود، به‌هیچ‌وجه تدریس گفته نمی‌شود (آجیان و هارتشون، ۲۰۰۸: ۷۵)؛ بنابراین آموزش معنایی عام‌تر و کلی‌تر از تدریس دارد. به بیان دیگر، می‌توان بیان داشت هر تدریسی آموزش است، ولی هر آموزشی ممکن است تدریس نباشد (حامدی نسب و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۱۰). در تعریف تدریس چهار ویژگی خاص وجود دارد که عبارت‌اند از: وجود تعامل بین معلم و دانش‌آموزان، فعالیت بر اساس

اهداف معین و از پیش تعیین شده، طراحی منظم با توجه به موقعیت و امکانات، ایجاد فرصت و تسهیل یادگیری (پروانه و همکاران، ۱۳۹۹: ۳۳۵).

معلمین و مدرسینی قادرند با فراگیران و دانش آموزان گوناگون کار کنند که نخست، سبک های تدریس را بشناسند و بدانند که چگونه سبک تدریس شان بر سبک یادگیری فراگیران تأثیر می گذارد. دوما، نسبت به سبک یادگیری فراگیران هوشیار و آگاه بوده (ماربان و مولنگا، ۲۰۱۹: ۲۶۰)، سوما، سبک تدریس خود را با توجه به سبک های فراگیران و دانش آموزان تغییر داده و تعدیل نمایند و با آن سازگار دهند و وفق دهند. در راستای این موضوع، مدل های بسیاری به منظور توصیف سبک های تدریس طراحی و ارائه شده اند (پرستکات، ۲۰۱۴: ۱۲۰). تمامی این مدل ها و طرح ها بر این موضوع توافق و سازگاری دارند که تفاوت های مهم و قابل توجهی در روش تدریس معلمین و مدرسین و نحوه برخورد آنها با فراگیران و مواد آموزشی وجود دارد (حامدی نسب و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۱۰).

سبک های تدریس ارائه شده بوسیله ی محققان، زیاد است که در این پژوهش، سبک های تدریس گراشا (۱۹۹۶) است، به طور اجمالی به توضیح موارد این سبک می پردازیم:

گراشا اعتقاد دارد که در اساتید و معلمان دارای ۵ سبک تدریس هستند که به شرح زیر مشاهده می شود:

۱- خبره، متخصص یا کارشناس: این معلمان، دارای تجربه ای هستند که فراگیران به آن نیاز دارند. تلاش او برای حفظ موقعیتش، ارائه دانش و ارتقاء کفایت علمی فراگیران از طریق رقابت بین آنها است. محدودیت این سبک آن است که اگر بیش از اندازه استفاده شود دانش استاد می تواند تهدیدی برای دانشجویان کم تجربه باشد.

۲- آمرانه (اقتدار رسمی): این مربیان در بین فراگیران به سبب دانش و نقش شان، از محبوبیت مطلوبی برخوردارند. توجه ایشان به بازخورد منفی و مثبت رفتار، دستیابی به اهداف و رعایت قوانین توسط فراگیران می باشد. ایشان راه های استاندارد را پیشنهاد داده و بر راه های قابل قبول تأکید دارد. این روش به طور استاندارد غیر قابل انعطاف و سرسخت است و برای دانشجویان ایجاد انگیزش نمی کند.

۳- مدل فردی (شخصی): این معلمان به مثال های شخصی و ارائه یک مدل نمونه، برای چگونه فکر کردن و عمل کردن فراگیران اعتقاد دارند. این سبک بر نظارت مستقیم و مستمر تأکید دارد و این اساتید بر این باورند که روش تدریس آنها بهترین راه است و اگر به توقعات مورد نظرشان نرسند احساس بی کفایتی خواهند نمود.

۴- تسهیل کننده (تسهیل گری): این روش بر تعاملات دانش آموز و معلم تأکید دارد. دانش آموزان از طریق پرسیدن، سؤال، بیان عقاید، پیشنهاد منطقی و تشویق آنها به توسعه ی بصیرت و انتخاب، ارزیابی می شوند. معلم با دانش آموز به صورت مشاوره ای کار کرده و او را راهنمایی می نماید. انعطاف پذیری شخصی، تأکید بر نیازها و اهداف دانش آموزان و جلب رضایت آنان، از مزایای این سبک می باشد.

۵- وکالتی یا محول کننده (تعاملی): این دبیران علاقه مند به توسعه ی ظرفیت دانش آموزان خود در انجام امور به طور مستقل می باشند. دانش آموزان به طور مستقل بر روی پروژه ها کار می کنند و معلم به عنوان شخص مطلع و کاردان در مواقع لازم در دسترس است. مشارکت دانش آموزان برای پیشرفت حرفه ای و ایجاد اعتماد و اطمینان باعث اعتماد دوطرفه می شود (رزاقی نژاد و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۰۰).

به طور کلی، عملکرد تحصیلی یک عامل مهم به حساب می آید، زیرا می تواند به عنوان شاخص ارزیابی موفقیت آموزش و پرورش در سطح یک کشور در نظر گرفته شود، از سوی دیگر، عملکرد تحصیلی تحت تأثیر عوامل متعددی است که سبک تدریس معلمان از جمله این عوامل می باشد که توجه به آن بسیار مهم است. بنابراین هدف از انجام این مطالعه و پژوهش، بررسی ارتباط و تأثیر سبک های تدریس معلمان بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان پنجم و ششم ابتدایی شهرستان املش است و این سوال مطرح است که میزان این تأثیر چه قدر است؟

^۱Marban & Mulenga

^۲Prescott

فرضیه پژوهش: سبک‌های تدریس تخصصی، اقتدار رسمی، مدل شخصی، تسهیل‌گری و تعاملی بر عملکرد تحصیلی دانش-آموزان مقطع پنجم و ششم شهرستان املش تأثیر دارد.

۲. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های انجام شده درباره سبک‌های تدریس معلمان و عملکرد تحصیلی، نتایج مختلفی به بار آورده‌اند، از جمله اینکه:

- کاروند (۱۴۰۱) در پژوهشی به روش‌های تدریس در فضای مجازی شاد با توجه به سبک یادگیری دانش‌آموزان پایه چهارم بر عملکرد دانش‌آموزان پرداخت. جامعه آماری را در این پژوهش دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی (دوره دوم) مدرسه پسرانه لقمان حکیم، به تعداد ۳۴ نفر تشکیل می‌دهد. نتایج نشان داد که سبک یادگیری دانش‌آموزان آزمایشگری فعال است که با توجه به سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ که در فضای مجازی برگزار شد تدریس‌ها و فعالیت‌های دانش‌آموزان در همین راستا انجام شد.
- رجبی میاندره و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی رابطه بین سبک‌های تدریس اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان با انگیزش و پیشرفت تحصیلی پرداختند. مطالعه حاضر از نوع توصیفی-مقطعی بروی ۳۱۳ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ انجام گرفته است. یافته‌ها نشان داده است که بین سبک تدریس و پیشرفت تحصیلی (۰,۰۰۱) و سبک تدریس و انگیزش ارتباط معنی‌داری مثبت وجود دارد.
- دهواری (۱۳۹۴) در پژوهش خود نقش مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های تدریس معلم در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان سراوان را مورد مطالعه خود قرار داد. او برای انجام پژوهش خود، ۳۱۲ نفر را از میان ۱۶۵۳ نفر دانش‌آموز دوره دوم متوسطه شهرستان سراوان در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ با استفاده از جدول مورگان انتخاب کرد. برای گردآوری داده‌ها، از دو پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های تدریس معلم گرشا استفاده نمود. معدل دانش-آموزان به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی مد نظر قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که بین مهارت‌های ارتباطی معلم و پیشرفت تحصیلی و همچنین بین سبک‌های تدریس معلم و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و همچنین بین مؤلفه تنظیم عواطف و پیشرفت تحصیلی و سبک مدل فردی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.
- احمد^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود با عنوان بررسی سبک‌های تدریس معلمان و عملکرد دانش‌آموزان، ۴۸۰ دانشجوی کارشناسی از دانشگاه علوم تربیتی فیصل آباد که از ۵ کلاس بودند، را مورد بررسی قرار دادند و از پیمایش سبک‌های تدریس به عنوان ابزار استفاده کردند. نتایج نشان داد که برترین سبک تدریس معلمان الگو بود، دانش‌آموزان دختر بیان کردند که معلمان از اختیارات رسمی، الگوی نقش تفویض‌دهنده و تسهیل‌کننده به عنوان متداول‌ترین سبک‌های معلمان استفاده می‌کنند. سطح کلاس‌ها بر سبک‌های تدریس اقتدار رسمی، الگو، تفویض و تسهیل‌کننده تأثیر داشت. سبک تدریس خبره همبستگی مثبت ضعیف با الگوی نقش، همبستگی متوسط با اقتدار رسمی و سبک‌های تدریس تسهیل‌کننده و همبستگی مثبت قوی با سبک تدریس تفویض‌کننده دارد. پیشنهاد می‌شود دانش‌آموزان برای بهره‌مندی بیشتر از سبک‌های تدریس معلمان آموزش ببینند.
- سیمسک و کاباپینار^۲ (۲۰۱۶) در پژوهش خود با عنوان تأثیر یادگیری پژوهش‌محور بر درک مفهومی دانش‌آموزان ابتدایی از ماده، مهارت‌های فرایند علمی و نگرش‌شان به علم به این نتیجه دست یافتن که یادگیری پژوهش‌محور تأثیر مثبتی بر درک مفهومی دانش‌آموزان و مهارت‌های فرایند علمی دانش‌آموزان داشته است اما در نگرش‌شان نسبت به علم تغییری ایجاد نشده است.

^۱Ahmed

^۲Şimşek & Kabapınar

— کو^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان ترویج روح پژوهش در دانش‌آموزان بیان می‌دارد که امروزه برای جلب دانش، دیگر تدریس به‌تنهایی کافی نیست ما باید از طریق ایده‌های تحقیقاتی، دانش را جلب کنیم و ذهن خود را پررنگ کنیم. برای نمونه دانش‌آموزان باید به گونه‌ای آموزش داده شوند تا اطلاعات رسانه‌های جمعی را به روش پژوهشی مورد بررسی قرار دهند.

— حسین و ایوب^۲ (۲۰۱۲) به بررسی سبک یادگیری دانشجویان و سبک تدریس اساتید پرداختند. این پژوهش مطالعه‌ای موردی درباره‌ی دانشگاه پاکستان بود که بر روی ۱۲ نفر از اعضای هیئت علمی و ۲۶۲ نفر از دانشجویان انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که رابطه‌ی معناداری میان سبک تدریس اساتید و سبک یادگیری دانشجویان وجود دارد که این امر باید مورد توجه خاص نظام آموزشی قرار گیرد.

۳. روش پژوهش

این پژوهش برحسب نحوه‌ی گردآوری داده‌ها، در ذیل طرح‌های توصیفی است که به روش همبستگی انجام گرفته است. در این نوع طرح‌ها همبستگی یا روابط بین متغیرها با یکدیگر مورد بررسی قرار می‌گیرد. از طرف دیگر برحسب هدف تحقیق از آنجایی که در پژوهش حاضر، هدف بررسی نقش ارتباط سبک‌های تدریس بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد، این پژوهش در ذیل تحقیقات کاربردی است.

• جامعه آماری و روش نمونه‌گیری و نمونه آماری تحقیق

این پژوهش شامل دو جامعه آماری است که شامل:

- ۱- کلیه دانش‌آموزان کلاس‌های پنجم و ششم ابتدایی شهرستان املش که تعداد ۹۹۰ نفر بودند.
 - ۲- کلیه معلمان پایه پنجم و ششم ابتدایی از شهر املش است که در نیم‌سال اول تحصیلی ۱۴۰۱ مشغول به تحصیل و تدریس که تعدادشان ۷۴ نفر بود.
- در این پژوهش به‌منظور به دست آوردن حجم نمونه مکفی بعد از گرفتن حجم دقیق جامعه آماری با برآورد حجم نمونه به‌واسطه جدول مورگان تعداد دانش‌آموزان ۲۷۷ نفر و از طریق سرشماری ۷۴ نفر معلم به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

• روش و ابزار جمع‌آوری داده‌های تحقیق

به‌منظور سنجش متغیرهای تحقیق با استفاده از روش میدانی استفاده از پرسشنامه‌های سبک تدریس گراشا و ریچمن (۲۰۰۲) بود. این پرسشنامه ابزار کمی با ۴۰ سؤال است و ۵ سبک تدریس، تخصصی، اقتدار رسمی، مدل شخصی، تسهیل‌گری و تعاملی را بررسی می‌نماید. این پرسشنامه با طیف ۵ درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری گردیده است. در پژوهش گراشا در سال ۲۰۰۵ پایایی پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و ضریب به‌دست‌آمده ۰/۹۴ بوده است. روش نمره‌دهی این پرسشنامه به این صورت است که مجموع نمره پاسخ‌دهنده در هر سبک جمع می‌شود و سپس سبکی که نمره پاسخ‌دهنده در آن بالاتر است، سبک تدریس غالب پاسخ‌دهنده محسوب می‌شود.

پرسشنامه‌ی این تحقیق به دلیل اینکه استاندارد هست، از روایی مناسبی برخوردار است و جهت اطمینان مجدداً به رویت استاد رسیده و روایی آن مورد تأیید قرار گرفت. برای پایایی آن نیز از فرمول آلفای کرونباخ استفاده گردید و مقدار پایایی آن چون از ۰/۷ بیشتر شده است، بدین معنی است که پرسشنامه از پایایی مناسبی برخوردار است.

^۱Kuo

^۲Hussain & Ayub

جدول ۱: خلاصه ضرایب مربوط به روایی و پایایی ابزار پژوهش

مؤلفه	آلفای کرونباخ
سبک‌های تدریس	۰/۸۵۹

مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ نشان‌گر پایایی قابل قبول است و یافته‌های این پژوهش در جدول ۱، گویای آن است که سؤال پژوهش از پایایی مناسبی برخوردار است، چرا که نمرات گزارش شده همگی بالاتر از ۰/۷ گزارش گردیده‌اند. به‌منظور بررسی فرضیه‌ی پژوهش و تجزیه تحلیل داده‌های به دست آمده از تحقیق در این پژوهش از نرم‌افزار Spss نسخه ۲۴ استفاده می‌گردد.

۴. یافته‌های پژوهش

در این قسمت، به منظور ارائه گزارش از داده‌های جمع‌آوری شده، به تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی پرداخته می‌شود. در قسمت یافته‌های توصیفی به توزیع فراوانی نمونه‌ها بر حسب جنسیت و برحسب سابقه خدمت معلمان اشاره شده است و سپس شاخص‌های توصیفی سبک‌های تدریس معلمان بیان شده است. در جدول ۲ که توزیع فراوانی نمونه‌ها برحسب جنسیت معلمان، مشاهده می‌شود، ۴۷ نفر (۶۳ درصد) از جمعیت مورد مطالعه را زنان و ۲۷ نفر (۳۷ درصد) از معلمان مرد بوده‌اند.

جدول ۲: توزیع فراوانی نمونه‌ها برحسب جنسیت معلمان

ویژگی	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۴۷
	مرد	۲۷
جمع	۷۴	۱۰۰

برطبق جدول توزیع فراوانی نمونه‌ها بر حسب سابقه خدمت معلمان (جدول ۳)، ۱۵ نفر زن (۲۰/۲۷ درصد) و ۹ نفر مرد (۱۲/۱۶ درصد) دارای سابقه خدمت بین ۱ تا ۵ سال، ۲۲ نفر زن (۲۹/۷۳ درصد) و ۱۰ نفر مرد (۱۳/۵۱ درصد) دارای سابقه خدمت بین ۶ تا ۱۰ سال و تعداد ۱۰ نفر زن (۱۳/۵۱ درصد) و ۸ نفر مرد (۱۰/۸۱ درصد) دارای سابقه خدمت بیشتر از ۱۱ سال بوده‌اند.

جدول ۳: توزیع فراوانی نمونه‌ها برحسب سابقه خدمت معلمان

سابقه خدمت	فراوانی	درصد
۱ تا ۵ سال	زن	۱۵
	مرد	۹
۶ تا ۱۰ سال	زن	۲۲
	مرد	۱۰
بیشتر از ۱۱ سال	زن	۱۰
	مرد	۸
جمع	۷۴	۱۰۰

در جدول ۴، شاخص‌های توصیفی نمرات سبک‌های تدریس معلمان گزارش شده است. بر اساس این جدول، بیشترین نمره مربوط به میانگین سبک تدریس مربوط به مؤلفه تعاملی (۱۷/۹۳) و کمترین میانگین مشخص شده متعلق به مؤلفه اقتدار رسمی (۱۶/۶۱) است.

جدول ۴: شاخص‌های توصیفی نمرات سبک‌های تدریس معلمان

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار
تخصصی	۷۴	۱۷/۱۱	۴/۹۳
اقتدار رسمی	۷۴	۱۶/۶۱	۴/۷۱
مدل شخصی	۷۴	۱۷/۸۸	۴/۱۲
تسهیل‌گری	۷۴	۱۷/۰۱	۴/۸۷
تعاملی	۷۴	۱۷/۹۳	۴/۱۱

نتایج آزمون کالموگروف اسمیرنوف در بررسی فرض نرمال بودن توزیع نمرات متغیرهای پژوهش در جدول ۵، نشان می‌دهد که سطح معناداری مشاهده شده‌ی آماره Z هر یک از متغیرها، از مقدار بحرانی ۰/۰۵ بزرگ‌تر است؛ بنابراین با توجه به این یافته می‌توان گفت که متغیرهای مورد مطالعه از توزیع نرمال برخوردار هستند و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک جهت آزمون و بررسی هر یک از فرضیه‌ها استفاده کرد.

جدول ۵: آزمون کالموگروف اسمیرنوف در بررسی فرض نرمال بودن توزیع نمرات متغیرهای پژوهش

متغیر	کالموگروف اسمیرنوف Z مقدار	سطح معنی‌داری
سبک‌های تدریس	۰/۸۹	۰/۸۹
عملکرد	۰/۷۲	۰/۸۲

جهت بررسی فرضیه‌ی این پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان در جدول ۶ استفاده شد.

جدول ۶: آزمون همبستگی پیرسون در بررسی رابطه سبک‌های تدریس با عملکرد دانش‌آموزان

متغیر	عملکرد	
	مقدار همبستگی	سطح معنی‌داری
تخصصی	۰/۷۱۹	۰/۰۰۰
اقتدار رسمی	۰/۳۴۹	۰/۰۰۰
مدل شخصی	۰/۴۴۱	۰/۰۰۱
تسهیل‌گری	-۰/۲۱۳	۰/۰۰۰
تعاملی	۰/۳۱۶	۰/۰۰۰

$$p < ۰/۰۰۱***$$

یافته‌های حاصل از آزمون همبستگی پیرسون در جدول فوق نشان می‌دهد که سبک تدریس تسهیل‌گری با عملکرد رابطه منفی و معنی‌داری دارد؛ اما بین سایر مؤلفه‌های سبک‌های تدریس با عملکرد دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد. در ادامه به‌منظور بررسی قدرت پیش‌بینی مؤلفه‌های تحقیق از آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان استفاده شد. در این آزمون آماری، مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده سبک‌های تدریس به‌عنوان متغیر پیش‌بین و متغیر عملکرد به‌عنوان متغیر ملاک وارد مدل شدند. قبل از تحلیل‌های رگرسیونی ابتدا به بررسی مفروضات پرداخته شد. در بررسی مفروضه استقلال خطای متغیرهای پیش‌بین و ملاک، همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود، شاخص دوربین واتسون در دامنه ۰-۴ قرار دارد ($1/381 < 4$)، لذا می‌توان گفت که مفروضه استقلال خطای متغیرها برقرار است و رعایت شده است.

جدول ۷: بررسی مفروضه استقلال خطاها و هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین

متغیرهای پیش‌بین	شاخص اغماض (تولرانس)	شاخص تورم واریانس (وایف)	دوربین واتسون
تخصصی	۰/۲۵۰	۲/۱۵۹	
اقتدار رسمی	۰/۵۲۱	۴/۴۶۹	
مدل شخصی	۰/۴۹۰	۱/۹۰۴	۱/۳۸۱
تسهیل‌گری	۰/۶۴۹	۱/۲۱۵	
تعاملی	۰/۵۱۹	۱/۵۲۰	

در بررسی فرض هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین نیز یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد که شاخص‌های اغماض و تورم واریانس نیز حد نساب لازم را کسب کرده‌اند؛ بنابراین می‌توان گفت که فرض هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین رد می‌شود و همبستگی متغیرهای پیش‌بین خللی در یافته‌ها وارد نمی‌کند.

در بررسی این فرضیه‌ها، یافته‌های حاصل از آزمون رگرسیون خطی چندگانه در جدول ۸ نشان می‌دهد، مؤلفه‌های سبک‌های تدریس مجموعاً قادر به پیش‌بینی عملکرد در دانش‌آموزان هستند ($p < 0/001$)، $F(5, 44) = 134/449$. همچنین مجذور ضریب همبستگی ($R^2 = 0/839$) نیز نشان می‌دهد که این مؤلفه‌های می‌توانند ۸۳ درصد از تغییرات عملکرد دانش‌آموزان را تبیین کنند.

جدول ۸: تحلیل واریانس رگرسیون مؤلفه‌های سبک‌های تدریس در پیش‌بینی عملکرد در دانش‌آموزان

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	متوسط مجذورات	F	سطح معنی‌داری (p-value)
رگرسیون	۳۸۶۰۳۲/۱۶۴	۵	۲۵۷۳۵/۷۴۷	۱۳۴/۴۴۹	۰/۰۰۰***
خطا	۷۰۴۴۰/۵۸۳	۶۸	۱۹۱/۴۱۵		
کل	۴۵۶۴۷۲/۷۴۷	۷۴			

$$R^2 = 0/839 \text{ تعدیل شده؛ } R^2 = 0/846 \text{؛ } R = 0/920 \text{؛ } p < 0/001 \text{ ***}$$

جدول ۹ نشان دهنده ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیرهای پیش‌بین مؤلفه‌های سبک تدریس در پیش‌بینی عملکرد دانش‌آموزان است.

جدول ۹. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیرهای پیش‌بین مؤلفه‌های سبک تدریس در پیش‌بینی عملکرد دانش‌آموزان

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب رگرسیون B	SE	ضرایب رگرسیون استاندارد شده β	t	سطح معنی‌داری p- (valu)
مقدار ثابت (a)	۲۲۱/۸۶۳	۴/۸۹۲		۴۵/۳۵۲	۰/۰۰۰***
تخصصی	۱/۷۸۱	۰/۱۷۴	۰/۳۳۶	۱۰/۲۱	۰/۰۰۰*
اقتدار رسمی	۱/۴۲۷	۰/۳۶۴	۰/۲۷۶	۱/۱۷۵	۰/۰۰۱*
مدل شخصی	۱/۵۲۹	۰/۲۹۳	۰/۲۷۱	۱/۲۱۱	۰/۰۰۰
تسهیل‌گری	-۱/۴۹۳	۰/۳۲۹	-۰/۲۶۶	-۱/۲۶۶	۰/۰۰۰
تعاملی	۱/۳۸۱	۰/۱۲۹	۰/۲۵۹	۱/۸۲۲	۰/۰۰۰

$$p < ۰/۰۵* \quad p < ۰/۰۰۱***$$

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود، ضریب بتا (β) مؤلفه تخصصی ($t = ۱۰/۲۱$, $p < ۰/۰۰۱$)، اقتدار رسمی ($t = ۱/۱۷۵$, $p < ۰/۰۰۱$)، مدل شخصی ($t = ۱/۲۱۱$, $p < ۰/۰۰۱$) و تعاملی ($t = ۱/۸۲۲$, $p < ۰/۰۰۱$) مثبت و معنی‌دار است. همچنین یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد که در مؤلفه تسهیل‌گری ($t = -۱/۲۶۶$, $p < ۰/۰۰۱$) ضریب بتا منفی و معنی‌دار است.

معادله رگرسیون پیش‌بینی عملکرد دانش‌آموزان از روی مؤلفه‌های سبک تدریس:

$$Y = a + \beta (x_1) \quad (\text{معادله ۱})$$

$$\text{عملکرد} = ۲۲۱/۸۶۳ + ۰/۳۳۶ \times (\text{تخصصی}) \quad (\text{معادله ۲})$$

$$\text{عملکرد} = ۲۲۱/۸۶۳ + ۰/۲۷۶ \times (\text{اقتدار رسمی}) \quad (\text{معادله ۳})$$

$$\text{عملکرد} = ۲۲۱/۸۶۳ + ۰/۲۷۱ \times (\text{مدل شخصی}) \quad (\text{معادله ۴})$$

$$\text{عملکرد} = ۲۲۱/۸۶۳ + (-۰/۲۶۶) \times (\text{تسهیل‌گری}) \quad (\text{معادله ۵})$$

$$\text{عملکرد} = ۲۲۱/۸۶۳ + ۰/۲۵۹ \times (\text{تعاملی}) \quad (\text{معادله ۶})$$

۵. بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این تحقیق تأثیر سبک‌های تدریس بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پنجم و ششم ابتدایی شهرستان املش بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش‌آموزان کلاس‌های پنجم و ششم ابتدایی شهرستان املش که ۹۹۰ و معلمان پنجم و ششم که تعدادشان ۷۴ نفر تشکیل دادند که به‌واسطه جدول مورگان تعداد دانش‌آموزان ۲۷۷ نفر و از طریق سرشماری ۷۴ نفر به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. به‌منظور سنجش متغیرهای تحقیق با استفاده از روش میدانی از پرسشنامه‌های سبک تدریس گراشا و ریچمن (۲۰۰۲) استفاده شد و معدل آزمودنی‌ها در نیم‌سال اول تحصیلی ۱۴۰۱ مبنای عملکرد تحصیلی بود و نتایج تحقیق با استفاده از آزمون‌های رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون نرم‌افزار Spss نسخه ۲۴ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحقیق بیانگر این بود که سبک‌های تدریس بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهرستان املش تأثیر دارد.

جهت بررسی این فرضیه‌ها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده گردید. یافته‌های حاصل از آزمون همبستگی پیرسون در جدول فوق نشان می‌دهد که سبک تدریس تسهیل‌گری با عملکرد رابطه منفی و معنی‌داری دارد؛ اما بین سایر مؤلفه‌های سبک‌های تدریس با عملکرد دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد، ضریب بتا (β) مؤلفه تخصصی ($t = 10/21, p < 0/001$)، اقتدار رسمی ($t = 1/175, p < 0/001$)، مدل شخصی ($t = 1/211, p < 0/001$) و تعاملی ($t = 1/822, p < 0/001$) مثبت و معنی‌دار است. همچنین یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد که در مؤلفه تسهیل‌گری ($t = -1/266, p < 0/001$) ضریب بتا منفی و معنی‌دار است. این یافته با یافته‌های کاروند (۱۴۰۱)، سالاری و عبادی (۱۳۹۹)، نصیری (۱۳۹۹)، رجبی و همکاران (۱۳۹۶)، چتی و همکاران (۲۰۱۹)، سیمسک و کاباپینار (۲۰۱۶)، کو (۲۰۱۶)، احمد و همکاران (۲۰۲۰) و حسین و ایوب (۲۰۱۲) همسو هست.

در تحقیقی که توسط دان^۱ و همکاران (۱۹۹۰) انجام شد، با استفاده از تئوری یادگیری کلی، تاثیر مطابقت میان سبک تدریس و یادگیری دانشجویان را بررسی کرد، به این نتیجه دست یافت که دانشجویانی که سبک یادگیری آن‌ها با سبک تدریس مدرس و معلم مطابقت دارد، در مقایسه با دانشجویانی که این مطابقت در بین آن‌ها و اساتیدشان نبود، دارای نمرات بالاتری بودند. بنابراین هرچه سبک مدرس و معلم با سبک یادگیری فراگیر و دانشجو مطابقت بیشتری داشته باشد، معدل و عملکرد فراگیر و نمره او بیشتر خواهد بود (دهواری، ۱۳۹۴: ۳۶).

بنی جمالی و همکاران (۱۴۰۱) بیان نمودند که بررسی مؤلفه‌ها و ویژگی‌های روش تدریس نشان می‌دهد که سبک تدریس تخصصی دارای بیشترین تاثیر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است. زیرا در این سبک، معلم، آگاهی و تجربه‌ای متناسب با نیاز فراگیران دارند و تلاش می‌نمایند که کیفیت علمی و دانش را در میان دانش‌آموزان ارتقاء و پیشرفت دهند. پژوهش آن‌ها نشان داد که سبک مدل شخصی در جایگاه بعدی تاثیر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان قرار دارد. در این روش معلمان برای راهنمایی نمودن، کسب مهارت مستقیم و نظارت مستمر و مستقیم، اهمیت زیادی قائل هستند. آن‌ها اعتقاد دارند که ارائه‌ی مدل چگونه فکر کردن برای دانش‌آموزان ضروری و لازم است. همچنین، سبک تدریس تعاملی دارای کمترین تاثیر در بین سایر سبک‌ها است.

با توجه به یافته‌ها چنین می‌توان استنباط نمود که معلم با توجه به تعاملی که با دانش‌آموزان در کلاس درس دارد و همچنین با توجه به آگاهی او از تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان و فراگیران، بایستی سبک تدریس خود را متناسب با دانش‌آموزان، انتخاب نموده و در کلاس درس به کار برد که در نهایت این منجر به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد. در تبیین این فرضیه‌ها باید گفت بحث پیرامون سبک‌های تدریس در این تحقیق می‌تواند عامل و محرکی در جهت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان باشد. با توجه به توصیف فوق، به نظر می‌رسد روش‌های تدریس تخصصی، اقتدار و مدل شخصی به حداکثر ممکن زمینه را برای بروز تمایلات و انگیزه‌های پیشرفت در دانش‌آموزان فراهم آورد؛ با توجه به ساختار این روش‌های تدریس که الگویی فراگیرمحور است و فعالیت یادگیرنده از اصول آن به شمار می‌رود و بر همکاری و روابط گروهی قوی استوار است، این یافته که روش‌های تدریس پیش‌بینی عملکرد تحصیلی هستند را تا حد زیادی تبیین می‌نماید. هر کدام از سبک‌های تدریس با توجه به شرایط و ویژگی‌های افراد، می‌توانند مؤثر باشد. همچنین معلمان با آشنایی نسبت به این سبک‌های تدریس می‌توانند هوشمندانه از آن‌ها برای عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان استفاده نمایند.

به نظر می‌رسد اساس و پایه این روش‌ها بهره‌گیری و استفاده از عملکرد تحصیلی و ارتقا سطح علمی باشد؛ بنابراین به نظر می‌رسد که دلیل بالا بودن عملکرد پیشرفت دانش‌آموزان که با این روش‌های تدریس آموزش دیده‌اند این است که مراحل پنجگانه این روش تدریس به گونه‌ای است که دانش‌آموزان را در امر یادگیری مطالب درسی بیشتر درگیر می‌کند و به این امر منجر می‌شود که یادگیری پایدارتر و عمیق‌تری صورت گیرد و در نتیجه میزان انگیزش برای پیشرفت در دانش‌آموزان افزایش یابد؛ جو این کلاس‌ها فرصت کشف فعال، کاوشگری و آزمایش را در اختیار دانش‌آموزان قرار داده و معلمان، نقش زمینه‌سازی و هدایت جریان تدریس را بر عهده دارند؛ این‌گونه روش‌های تدریس به صورت مکاشفه‌ای بوده و بر سخت‌کوشی و تلاش

^۱Dunn

مبتنی است؛ به این معنی که معلم پاسخ سؤالات دانش‌آموزان را به‌طور مستقیم نمی‌دهد، بلکه این کوششی دوجانبه است که از طرف معلم و شاگرد انجام می‌گیرد و سبب افزایش میزان یادگیری در آن‌ها می‌گردد و در نهایت منجر به بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود. چنانچه بازخورد به قصد مطلوب و در مسیری درست ارائه شود، منجر به بهبود عملکرد خواهد شد. زیرا، این حق افراد است که بدانند کدام یک از کارهایشان خوب بوده و در کدام یک از آنها دارای ضعف بوده‌اند؛ همچنین برای اینکه افراد از پیشنهادها و نظرات به‌طور مناسب بهره‌مند شوند، بازخورد بایستی با تناوب و دقت انجام شود. ارائه بازخورد از جمله مهارت‌های مؤثر و اساسی است که مثل همه مهارت‌ها برای بهبود، نیازمند ممارست و تمرین خواهد بود.

۶. نتیجه‌گیری کلی

تدریس، فعالیتی هدف‌مدار و از پیش تعیین شده است که در جهت تسهیل و تسریع یادگیری و همچنین در جهت کسب بهترین عملکرد تحصیلی با حضور معلم انجام می‌گیرد. لفظ حضور معلم تا اندازه‌ای دارای اهمیت است که در صورت عدم حضور معلم، تدریس به آموزش تغییر نقش داده و در آن صورت احتمال بروز کارکردها و اهداف مورد انتظار از تدریس کاهش می‌یابد. حضور معلم در کلاس علاوه بر اینکه دارای مزایای وافر در امر تدریس است، از سایر جهات هم برای دانش‌آموزان دارای اهمیت است. اساتید و معلمان، ارتباطات و تعاملات خود را با فراگیران در جریان یادگیری و یاددهی به عنوان هسته اصلی رسالت نهادهای آموزشی به ویژه مدارس برقرار می‌کنند و در کنار آن با تاثیرگذاری بر امر آموزش، بر بهبود و پیشرفت عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر می‌گذارند.

از آن جایی که معلمان از جمله عوامل تاثیرگذار و مهم در ارائه آموزش به دانش‌آموزان می‌باشند، باید باتوجه به تجارب خود و باورها و تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، سبکی را برای تدریس برگزینند که با شرایط فرهنگی، تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان و محیط یادگیری آنان متناسب باشد و بتواند نسبت به سبک‌های دیگر تدریس دارای کارایی بیشتری باشند. بنابراین، معلمان باتوجه به باورهای خود درباره این که چه چیزی را به دانش‌آموزان باید یاد بدهند، هدف یادگیری چیست و به چه دلیل و چگونه باید یاد بدهند و بیشترین تاثیر را در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ایفا می‌نمایند. این دبیران بر این باورند که مهم‌ترین نقش و کارکردشان این است که به فراگیران کمک کنند تا بیاموزند که چگونه یاد بگیرند.

با توجه به اینکه بین سبک‌های تدریس بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهرستان املش تأثیر دارد پیشنهاد می‌شود:

- بازخوردهای لازم از مدارس جهت بهبود کیفیت تدریس معلمان بررسی شوند.
- روش‌های تدریس به معلمان و مشاوران مدارس با برگزاری کارگاه‌های آموزشی آموزش داده شود.
- زمینه‌های لازم توسط معلمان برای مشارکت دادن دانش‌آموزان در انتخاب سبک‌های تدریس مناسب، فراهم شود.
- معلمان از سبک‌های تدریس فعال و یادگیری شونده، بهره بگیرند.
- کمیت و کیفیت ارتباطات دانش‌آموزان با مدرسه و معلمان به‌منظور بازخورد از سبک‌های تدریس، افزایش داده شوند.
- استفاده از سبک‌های تدریسی که باعث افزایش علایق دانش‌آموزان و توانایی‌های فردی و اجتماعی آن‌ها می‌شود.
- سبک تدریس مناسب با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، انتخاب شود.

منابع

- اسدیان، سیروس؛ پیری، موسی و سعادت‌فر، رحمت (۱۳۹۵). تدریس اثربخش در آموزش عالی براساس تجارب حرفه‌ای استادان و ارتباط آن با تدریس خود-گزارشی، دوفصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، سال ۸، شماره ۱۵، صفحه ۱۱۳-۱۳۴.
- اسلامی، اسماعیل؛ غفاری، عذرا؛ موسی زاده، توکل؛ هاشمی، تورج و فتحی آذر، اسکندر (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش مبتنی بر تعدیل جهت‌گیری یادگیری معلمان در تعامل با سبک تدریس بر خودپنداره تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، سال ۷، شماره ۱۳، صفحه ۲۱۳-۲۲۲.
- بنی جمالی، مهدی؛ حمیدی فر، فاطمه و شیرزادکبریا، بهارک، (۱۴۰۱). رابطه بین سبک‌های مدیریتی و روش‌های تدریس معلمان کلاس با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پایه هفتم (مورد مطالعه: دبیرستان‌های غیردولتی پسرانه منطقه ۱ آموزش و پرورش شهر تهران)، نوآوری‌های مدیریت آموزشی، دوره ۱۸، شماره ۱، صفحه ۱۱۰-۱۲۸.
- پروانه، حمید؛ ذوقی، مسعود و اسدی، نادر، (۱۳۹۹)، «تأثیر روش آموزش معکوس بر خودمختاری و اضطراب زبان آموزان ایرانی». پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، ۱۰(۲): ۳۳۰-۳۴۷.
- حامدی نسب، صادق و آیتی، محسن (۱۳۹۸). نقش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در توسعه حرفه ای دبیران زبان انگلیسی، فصلنامه پژوهش در نظام های آموزشی، دوره ۱۳، شماره ۴۵، صفحه ۱۲۷-۱۴۰.
- حامدی نسب، صادق؛ پاکمهر، حمیده و عسگری، علی، (۱۴۰۱)، «ارتباط بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و سبک‌های تدریس مرجح دانشجو معلمان با نقش میانجی سبک‌های یادگیری آن‌ها»، مطالعات رسانه‌های نوین، ۸(۳۰): ۱۰۷-۱۲۶.
- دهواری، عبدالنبی (۱۳۹۴). نقش مهارت های ارتباطی معلم و سبک های تدریس در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه شهرستان سراوان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بیرجند، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- رجبی میاندره، نصیبه؛ چراغعلی، محمود رضا؛ کلانتری، سهیلا، (۱۳۹۶)، «رابطه بین سبک‌های تدریس کلاس با انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۹۳»، نوید نو، ۲۰(۶۴): ۵۱-۶۰.
- رزاقی نژاد، محمدحسین؛ بخشی، حمید؛ و مشایخی، ناصر، (۱۳۸۹)، «بررسی سبک‌های تدریس اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان». مجله‌ی هرمزگان، ۱۴(۳): ۱۹۸-۲۰۵.
- سالاری چینه، پروین و عبادی، سکینه، (۱۳۹۹)، «بررسی تحولات سبک‌های یاددهی و یادگیری در هزاره سوم»، همایش ملی مطالعات برنامه درسی در هزاره سوم، کرمان.
- شیراوند، سیروس؛ هویدا، رضا و رجایی پور، سعید (۱۳۹۹). مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان، دوره ۱۲، شماره ۴۵، صفحه ۱۳۷-۱۵۴.
- کاروند، زینب، (۱۴۰۱)، روش‌های تدریس در فضای مجازی شاد با توجه به سبک یادگیری دانش‌آموزان پایه چهارم. چهارمین همایش ملی پژوهش‌های حرفه‌ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد از نگاه معلم، میناب.
- مسلمان، مهسا؛ آقاجانی، سیف‌اله؛ مهدوی، علی و احمدیان، معصومه (۱۳۹۸). پیش بینی سبک تدریس فعال بر اساس سبک های تفکر معلمان مدارس ابتدایی شهرستان آمل، نشریه پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، دوره ۵، شماره ۱۰، صفحه ۱۰۶-۱۲۸.
- نصیری قادی، سارا، (۱۳۹۹)، «بررسی تأثیر سبک تدریس معلمان بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان شهرستان قائم‌شهر»، همایش ملی مطالعات برنامه درسی در هزاره سوم، کرمان.

- Ahmed, S., Khan Farooqi, M. T., & Iqbal, A. (2021). A Study of Teachers' Teaching Styles and Students' Performance. *Ilkogretim Online*, 20(2).
- Ajjan, H., & Hartshorne, R., (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The internet and higher education*, 11(2), 71-80.
- Chetty, N. D. S., Handayani, L., Sahabudin, N. A., Ali, Z., Hamzah, N., Rahman, N. S. A., & Kasim, S. (2019). Learning Styles and Teaching Styles Determine Students' Academic Performances. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 8(4), 610-615.
- Dunn, R., Deckinger, E. L., Withers, P., & Katzenstein, H. (1990). Should college students be taught how to do homework? The effects of studying marketing through individual perceptual strengths. *Illinois School Research and Development Journal*, 26(3), 96-113.
- Hussain, N., & Ayub, N. Learning Styles of Students and Teaching Styles of Teachers in Business Education: A Case Study of Pakistan. (2012). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 69, 1737 – 1740.
- Kuo, P. H. (2016). Effects of Synchronous Web-Based Instruction on Students' Thinking Styles and Creativity. *EURASIA Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 12(3), 609-619.
- Marbán, J. M., & Mulenga, E. M. (2019). Pre-Service Primary Teachers' Teaching Styles and Attitudes towards the Use of Technology in Mathematics Classrooms. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, 14(2), 253-263.
- Prescott, J. (2014). Teaching style and attitudes towards Facebook as an educational tool. *Active Learning in Higher Education*, 15(2), 117-128.
- Şimşek, P., & Kabapınar, F. (2016). The effects of inquiry-based learning on elementary students' conceptual understanding of matter. *scientific process skills and science attitudes. Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 1190-1194.

